

**Τράπεζα θεμάτων Αντιγόνης Β' Λυκείου**

GI\_V\_AEG\_0\_18597

**Θέμα 199<sup>ο</sup> Σοφοκλέους, Αντιγόνη, στ. 471-490****A. ΚΕΙΜΕΝΟ**

- ΧΟ. *Δηλοῖ τὸ γέννημ' ὤμων ἐξ ὤμου πατρὸς  
τῆς παιδός· εἴκειν δ' οὐκ ἐπίσταται κακοῖς.*
- ΚΡ. *Ἄλλ' ἴσθι τοι τὰ σκλήρ' ἄγαν φρονήματα  
πίπτειν μάλιστα, καὶ τὸν ἐγκρατέστατον  
σίδηρον ὀπτὸν ἐκ πυρὸς περισκελῆ 475  
θραυσθέντα καὶ ῥαγέντα πλεῖστ' ἂν εἰσίδοις.  
Σμικρῶ χαλινῶ δ' οἶδα τοὺς θυμουμένους  
ἵππους καταρτυθέντας· οὐ γὰρ ἐκπέλει  
φρονεῖν μέγ' ὅστις δοῦλός ἐστι τῶν πέλας.  
Αὕτη δ' ὑβρίζειν μὲν τότε' ἐξηπίστατο, 480  
νόμους ὑπερβαίνουσα τοὺς προκειμένους·  
ὑβρις δ', ἐπεὶ δέδρακεν, ἦδε δευτέρα,  
τούτοις ἐπαυχεῖν καὶ δεδρακυῖαν γελᾶν.  
Ἦ νῦν ἐγὼ μὲν οὐκ ἀνήρ, αὕτη δ' ἀνήρ, 485  
εἰ ταῦτ' ἀνατὶ τῆδε κείσεται κράτη.  
Ἄλλ' εἴτ' ἀδελφῆς εἴθ' ὀμαιμονεστέρα  
τοῦ παντός ἡμῖν Ζηγὸς Ἐρκείου κυρεῖ,  
αὕτη τε χῆ ξύναιμος οὐκ ἀλύξετον  
μόρου κακίστου· καὶ γὰρ οὖν κείνην ἴσον  
ἐπαιτιῶμαι τοῦδε βουλευῆσαι τάφου. 490*

**B. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ****1. Να μεταφραστεί το τμήμα: Αὕτη δ' ὑβρίζειν ... μόρου κακίστου·****(Μονάδες 30)**

Αυτή ήξερε καλά να αυθαδιάζει τότε, όταν παραβίαζε τους νόμους που ισχύουν· κι αυτό εδώ (είναι) δεύτερη αυθάδεια, αφού έχει κάνει αυτά, να καυχιέται δηλαδή γι'

αυτά και να χλευάζει για το κατόρθωμά της. Αλήθεια τώρα εγώ δεν (είμαι) άνδρας, αυτή θα είναι άνδρας, αν η νίκη αυτή θα εξακολουθεί να μένει σε αυτήν (στο ενεργητικό της) χωρίς τιμωρία. Όμως είτε είναι κόρη της αδελφής μου είτε ο πλησιέστερος από όλους μας τους συγγενείς, η ίδια αυτή και η αδελφή της δεν θα ξεφύγουν από τον πιο ατιμωτικό θάνατο·

**2. α) Ποιοι κατά βάση ερμήνευαν τους ρόλους στις αρχαίες παραστάσεις; Αναφέρετε κάποια γνωστά ονόματα.**

**β) Ποια ήταν η εμφάνιση των ηθοποιών κατά την παράσταση και γιατί;**

**(Μονάδες 10)**

**α)** Κατά βάση η ερμηνεία των ρόλων ανήκε σε επαγγελματίες ηθοποιούς· πολλών μάλιστα γνωρίζουμε και τα ονόματα, όπως του Θεοδώρου, πρωταγωνιστή της Αντιγόνης, ή του γνωστού ρήτορα Αισχίνη.

**β)** Κατά την παράσταση η εμφάνιση των ηθοποιών ήταν μεγαλοπρεπής. Ο τελετουργικός χαρακτήρας του αρχαίου θεάτρου αλλά και η ίδια η φύση των ρόλων (ήρωες, θεοί, ημίθεοι, βασιλιάδες) επέβαλαν και την ανάλογη σκευή (ενδυμασία). Έτσι οι βασιλιάδες και οι βασίλισσες φορούσαν χιτώνες ποδήρεις στολισμένους με ζωηρά χρώματα, όταν ήταν ευτυχισμένοι, και φαιά, όταν έπεφταν σε δυστυχία. Οι θεοί διακρίνονταν από τα σύμβολά τους και οι μάντεις, όπως ο Τειρεσίας, έφεραν μάλλινο ένδυμα (ἀγρηνόν) πάνω από τον χιτώνα.

Φορούσαν ακόμη οι ηθοποιοί υψηλά υποδήματα που αργότερα ονομάστηκαν κόθορνοι, ενώ διάφορα παραγεμίσματα, κάτω από τα ενδύματα, τους έκαναν μεγαλόσωμους. Το πρόσωπο των ηθοποιών κάλυπτε προσωπίδα, η παρουσία της οποίας συνέχιζε τη διονυσιακή παράδοση, αλλά και παράλληλα διαμόρφωνε τον κατάλληλο για το έργο ανθρώπινο τύπο.

**3. *έγκρατῆς, περισκελής, ὑπερβαίνω, ξύναιμος, ἐπαιτιῶμαι*: Να αναλύσετε τις παραπάνω σύνθετες λέξεις του κειμένου στα συνθετικά τους.**

**(Μονάδες 10)**

έγκρατῆς → ἐν + κράτος

περισκελής → περί + σκέλλω

ὑπερβαίνω → ὑπέρ + βαίνω

ξύναιμος → ξύν (σύν) + αἷμα

ἐπαιτιῶμαι → ἐπί + αιτιάομαι, -ῶμαι

**Επιμέλεια: Αικατερίνη Ανδρικοπούλου - Φιλόλογος**